

DIŐIŐLERİ MENSUPLARI EŞLERİ DAYANIŐMA DERNEĞİ'NİN ÖYKÜŐÜ

Dışişleri Bakanlığı ailesinin bugün en yaŐlı üyeleri olan bizler 1970'li yılların baŐlarında, eŐlerimizin yanında, diplomasi mesleğinin bizlere çizeceği gizemli yollarda vatanımızı temsil onuru ve sorumluluğu ile bilinçlendirilmiŐ olarak heyecanla ilerlemeyi hayal ederken, özellikle dış temsilciliklerimizi, genelde tüm Türkiye'yi derinden sarsan geliŐmelerle karşı karŐıya kaldık.

İlk yurtdışı görevlerimize alıŐmaya çalıŐırken, Los Angeles BaŐkonsolosu Mehmet Baydar'ın ve bizler gibi ilk yurtdışı görev deneyimini geçirmekte olan Muavin Konsolos Bahadır Demir'in, davet edildikleri restoranda 27 Ocak 1973 tarihinde, davet sahibi bir Ermeni tarafından vurulmaları hepimizi kapkara bir olaylar zinciri ile karşı karŐıya getirdi. Bu iğrenç olayı bir tek kişinin kininin sapık ifadesi olarak algılamak istedik. Oysa dış temsilcilik mensuplarımıza yönelik öldürmeler tırmanarak devam ediyordu, 1981 yılına gelindiğinde yirmi Őehit vermiŐtik. Bu hunhar saldırılara karşı çaresizliğimiz aramızdaki dayanıŐma gereksinimini arttırmıŐ, diplomat eşleri olarak sesimizi duyurmak, bu kabuslar zincirini kınamak, Őehitlerimizin ailelerine el uzatmak için örgütlenmemiz gerektiğine inanmiŐtik. Bu düşünce ve duygularla, Eylül 1981 tarihinde Dışişleri Mensupları EŞleri DayanıŐma Demeği kuruldu. YürüyüŐlerle, iç ve dış basına gönderdiğimiz aydınlatıcı bilgilerle, konferanslarla iç ve dış kamu oyunu etkilemeye çabalıyorduk, Ankara'da ve dış temsilciliklerimizde oluŐturulan sosyal etkinliklerimizden elde ettiğimiz gelirlerle Őehitlerimizin ailelerine destek vermeye başladık. Őehitlerimizin yavrularının bakımlarını doğumlarından üniversite üstü eğitimlerini bitirene kadar üstlendik. Bir yandan acılarımızı sarmak için tedbirler alırken bir yandan da gittikçe artan sıklıkta yeni Őehitlerimizin cenazelerini karŐılıyorduk, iğrenç terörle daha uzun yıllar yaŐayacaktık. Zaman içerisinde, DMEDD olarak dış ülkelerde elde ettiğimiz birikimlerimizin de yardımlarıyla, gerek sosyal gerekse kültürel alanlarda toplumumuza en titiz Şekilde hazırlanmış etkinlikler sunarak gelirlerimizi arttırmamız bizleri 1984 yılında ana amacımız.

Ayrıca, Ankara'da görevli tüm yabancı temsilcilik mensuplarına yönelik, Ankara'yı ve Türkiye'mizi tanıtmaya etkinliklerimiz de geleneksel uğraŐlarımız arasında.

Acılarımızdan kök alan dayanıŐma ruhumuzun bir somut yansıması olan Demeğimizin, acılar olmaksızın, daha nice hayırlı etkinliklere imza atacağı inanacındayız.

İLKLER'LE İLGİLİ KÜÇÜK NOTLAR

İLK TAYİN YERİNİZ BELLİ OLDU: Eş olarak artık şahsınızda da bir ülke temsil edilecek

(Eş derken—sayıları gittikçe çoğalan erkek eşleri de dahil etmek gerekir. O konuda bir erkek eşin görüş ve tecrübelerini yansıtması doğru olacaktır).

Aşağıdaki görüşler tamamen şahsidir. 1973-2004 yılları arasında olumlu sonuçlar aldıklarımın, mesleğin başındaki eşlere tecrübe aktarımı düşüncesi ile derledim. Herkesin serüveni farklıdır ve tecrübeleri de öyle olacaktır. Karakterimiz kaderimizi belirler. Kişi her gittiği yere önce kendini götürür. Yaşam detayları da bu yüzden kişiye özeldir. Bir daha mümkün olsa aynı hayatı yaşamıyordum sorusuna 'Evet, zorlu ve yıpratıcı tarafları çoktu ama tekdüzelik hiç olmadı' derdim. Belki de başka türlü bir hayatı bilmediğimdendir.

Dışişleri Bakanlığı atamaları genel olarak iki ay kadar önce tebliğ edilir. Bu heyecan ile beklenen bir sürenin sonu olduğu için kendinizi rahatlamış; beklentilerinizden çok farklı bir yer söz konusu ise de düş kırıklığı içinde olabilirsiniz. Ama bu iki ay sizin tayin yerinizdeki ilk gününüzü, tayin sürenizi nasıl değerlendireceğinizin en temel hazırlanma ayları olacaktır. Hayıflanma veya sevinç rehabetlerini bir kenara bırakıp hemen vaktinizi program yapma ve organizasyona ayırın.

İlk iş ne yaparsınız? İlk iş tayin yeriniz ile ilgili bilgi toplamaya başlarsınız. Hem bakanlığın hazırladığı *post report'* lar hem de diğer büyükelçiliklerden temin edeceğiniz raporlarla başlayın işe. Misyon şefi kim-misyonda kimler var- gibi konular daha ziyade eşinizin uğraş konusu olacaktır. Misyon şefi evli ise eşine kendinizi tanıtan bir nezaket mektubu hazırlayın.

Çalışan eşler kendi kariyerleri ile de ilgili önemli kararlar alma durumundadırlar. Çalıştıkları iş yerlerinden bir süre izin alınması, maalesef bazan *tümden* ayrılınması, veya gidilen ülke ile halihazırda karşılıklı anlaşmalar mevcut ise, çalışma olanaklarının araştırılması da gerekecektir. Gelecekte AB normları çerçevesinde eşlerin mağdur olmaması yönünde alınan kararların bize de uygulanacağını ümit edelim.

Çocuklar varsa, onların eğitimi hiç şüphesiz ajandanın en başına oturacaktır. Okul seçimi konusunda araştırma, artık internet vasıtası ile çok kolaylaşmıştır.

Sorulara devamlı, gideceğiniz ülkede ne dil konuşulur? Bilmediğiniz bir dil ise kısıtlı bir zamanda hızlandırılmış bir kurs alacak vaktiniz olabilir mi? (Hiç olmazsa iyi bir sözlük ve günlük konuşmaları içeren bir kitap edinebilirsiniz) Eye Witness

yayınlar serisinde yeni postunuz ile ilgili tarih, kültür, dil, örf-adetleri sevimli ve etkili bir sunuşla bulabilirsiniz)

Yeni postunuz, Ankara'da temsilciliği olan bir ülke ise, telefon veya bir nezaket ziyareti ile ilgili kişilerden broşür/ kitap edinebilirsiniz. Bu hareketiniz, karşı tarafta sizin ilginize memnuniyet uyandıracaktır. Genç katipler ile kuracağınız dostluklar, yeni postunuzda size hazır bir arkadaş çevresi bile garanti edebilir. Siz de aynı davranışı yabancı diplomatlar için yapmalısınız. Zira şehrinizde sizin de bazı arkadaşlarınızın yabancı diplomatlar ile dostluk kurmak isteyebileceklerdir.

İklim ve yöresel örf-adetler nelerdir? Bu sorunun cevabı sizin gardrobunuz ile ilgili hazırlıklarınıza yardımcı olacaktır. Bu konuda daha önce orada bulunmuş kişilerin tecrübelerinden yararlanma yönüne gidin. Örnek olarak, Avrupa çok sade şıklığı tercih ederken, Güney Amerika frapan şıklığı sever. Tutucu ülkelerinin joker giyisi ise pantolon takımdır. Zira, kolsuz elbise veya dizi açıkta bırakan bir kıyafet ile kendinizi bir toplantıda tek başına kalmış bulabilirsiniz. Bu konuda, batılı diplomat eşlerinin yöresel örf ve adetleri öğrendikleri mecburi bir kurs aldıklarını duymuştum. Eğer daha temkinli olmak istiyorsanız, temel gereksinimlerinizi karşıladıktan ve yerel havayı gördükten sonra gardrobunuzu tamamlama yoluna gidin.

Giyim sosyolojik olarak işaret ve semboller konusuna girer. Siz giyiminiz ile ağzınızı daha açmadan karşı tarafa kendiniz ile ilgili bir çok mesaj verirsiniz. **Giyim stilinizi, zevkiniz ve yöresel adetlerin kendi lehinize ağır basacak bir sentezi ile belirleyin .**

Ev toplanacak, eşyalar ya beraberinizde gidecek, ya elden çıkarılacak veya depolanacak. Bu konuda da misyonunuzdaki meslektaşlarınızdan bilgi alabilirsiniz. Üstelik internet çağında bu bilgi size anında ulaşacaktır. (Gitmesi gerekenler konusu eşler arasında ciddi anlaşmazlıklar da yaratır, ayağınızı sıkı basın)

Hemen bu organizasyonlara başlarsanız size internetin başına geçip postunuz ile ilgili her türlü bilgiye ulaşmak için epey zaman kalacaktır. Çarpıcı detaylar öğrenin..Yeni postunuzdaki siyasetçiler, sanatçılar, edebi şahsiyetler, müzisyenler gibi.. Kimse sizinle *small talk* yaparken yüzölçüm konuşmayacaktır. Övündükleri romancıların adını bilmeniz veya tarihi bir olaya atıfta bulunmanız size epey puan kazandıracaktır.

TÜRKİYE İLE İLGİLİ HERŞEY

Bilgi kudrettir .

Profesyonellik ve iyi gözlemcilik

Süper eşlerin görev sorumlulukları yeni yaşamlarında onları pek rahat bırakmayacaktır. Kuvvetli (bir) lisan(lar) ve genel kültür konusunda kendinize yapacağınız yatırım, hem sizi başarılı bir temsilci yapacak, hem de ilginç insanların dostluğunu aradığı kişiler klasmanına sokacaktır. Protokol dışında, kişiliğiniz ve kültürünüz ile çok genç yaşlarda çok önemli bir sosyal çevre içerisinde kendinizi bulabilirsiniz.

Dış politikada devletinizin resmi görüşlerini iyi bilmek önemlidir yalnız *her şeyi, her yerde* aktarma konusunda çok çok dikkatli olmalısınız. Medyadan takip ettiğiniz karşı görüşleri *illa* paylaşmak zorunda da değilsiniz. Gözlemlerime göre, bilinçli diplomatlar yalan söylemeden, gerçekleri çarpıtmadan, güzel manevralar ile ülke çıkarlarını kendi şahsi görüşleri üstünde tutarlar. Ülkenizde dostlarınız ile yaptığınız tenkitleri yabancılarla paylaşmak *zorunda* değilsiniz. Siz ülkenizi ve devletinizi temsil ediyorsunuz. 30 yıllık bir 'eş' olarak, davetlerde çok sıkça başlangıç yemekte sağımda oturan kişi Kıbrıs meselesini sorarsa, solumdaki Ermeni meselesini irdelerdi. Ana yemek sırasında belki biraz Kürt meselesi açılır, azınlık hakları, Türkiye'nin ne kadar Avrupalı olduğu tartışılır. Arada size iltifat gibi söylenmiş hakaretlerin en büyüğü sallanır. 'Ama bütün Türkler sizin gibi değil ki' veya 'Siz tip olarak hiç benzemiyorsunuz' gibi. Gelişmekte olan ülkeler grubundaki Türkiye dünyada bir çok ülkeden çok daha büyük bir nüfusa sahiptir. Kentli-köylü ve yöresel fiziki farklılıklar da gösterir. Buna karşın, çeşitliliğimizle hepimiz ülkemizin gerçeğiyiz. Yemek sonunda tatlıya başlarken ise artık sizin veya karşı tarafın insafına kalmış konular açılır. Ne de olsa super eş insan ilişkilerinde 'bağcı dövme değil, üzüm yemek' prensibinde olmalıdır. Tatlı ve dostane bir *finale* gerekir. Dolayısıyla onlar 'İzmit Çinileri' 'tarihi şehir İstanbul, Türk Riviyerası Antalya gibi konular açarlar siz de karşı tarafın hoşuna gidecek olumlu görüşlerinizi sıralayarak bitirirsiniz...Ben şahsen, ortak tarihi ilişkileri, müzik, sanat ve kadın hakları konuları konuşmayı severim.

Siz süper eş olarak hem tarih, hem siyaset, hem turizm, hem sanat, hem aktualite konuşabilen, en safça/cahilce veya hınzırca yöneltilen sorulara hiç sinirlenmeden - işin ciddiyetinden ödün vermeden- biraz da bu *düzlemin* keyifini çıkararak, görüşlerinizin karşı tarafa aktarılması için elinize geçen bu fırsatı çok iyi değerlendirmelisiniz.. Onu iyi kullananın. Ülke halkının ülkeniz ile ilgili peşin hükümlerini, Osmanlı İmparatorluğu sınırlarına dahil ülkelerin size bakışlarını, kızsanız dahi, çok iyi öğrenin. Siz de karşı argümanlarınızı öne sürme hakkınızı kullanın. İngiliz saray geleneğinde yemek davetlerinde hastalık ve din konuşulması hoş karşılanmaz. Bir çok ülke protokolü gereği de bu kural uygulanır. İyi bilmediğiniz bir konu da ise konuşmadan kaçınmak doğru olacaktır.

En yanlış ve sevimsiz davranışlardan biri bulunduğunuz yeri kendinize layık görmemek ve küçümsemektir. Bu profesyonelliğe hiç yakışmayan davranış sizi tam tersine küçültecektir. Rollerini değiştirerek kendinizi o ülke vatandaşı veya makamının yerine koyun. Sizin ülkenizi küçümseyen, aşağılayan bir tutum içindeki bir yabancıya karşı ne hissedersiniz?

YENİ POSTUNUZDA İLK GÜN

Süper eş yeni postu ile ilgili bilgileri cebinde (hatta elinde yeni taşındığı şehrin planı demirleme noktası sefaret adresi işaretlenmiş olarak) otel odasında ilk uyandığında kendisini kökleri saksıdan sökülmiş yeni saksıya dikilmemiş bir bitki gibi hissedecektir. (Telaşlanmayın, bu his seneler geçse de her yeni tayinde aynı olacaktır)

İlk olarak şehri nasıl öğreneceğini, en kısa zamanda ev bulmayı, çocuğu varsa okul durumunu, eşyalarının kırıksız, en kısa zamanda eline ulaşmasını-- *ama ev bulmadan ulaşmamasını* , bankada hesap açmayı, ulaşımı, nezaket ziyaretlerini, para birimini, belki de yeni bir yabancı lisanı düşünüp yoğun bir kitlenme hissine kapılacaktır..Zira bu sayılanların hepsi, hep beraber ilk gün karşınıza sıralanacaklardır. Kendinizi hiç üzmezin. Yeni yaşam yerinizdeki birinci ay ile altıncı ay arasındaki farka siz bile inanamayacaksınız! Gene de bir mecmua veya roman alıp doğru yatağınıza dönüp, dışarı işlerini bir ertesi güne erteleyebilirsiniz..(Bu da sizin, --hiç olmazsa bir süre için-- belki de en son lüksünüz olacaktır)

Bu süreci bir macera gibi de düşünün, zaten adrenaliniz de size yardımcı olacaktır. Yeni yaşamınızın mimarları kendinizsiniz, vereceğiniz kararların patronu da.. Ailelerinizden uzakta ilk kez yetişkin hayatın tüm sorumluluklarını fakat beraberinde de keyfini yaşayacaksınız.

Öncelikle misyondan yardımınıza çok kişi koşacaktır. Yardım istemekten çekinmeyin, çocuklar gibi her konuyu merak edin ve sorun, notlar alın.. Heyecanınızı kaybetmeyin. Heyecan kelimesinin İngilizcesi *Enthusiasm* etimolojik olara enteos'dan gelir, yani tanrıyı içinde hissetmek. Kişi heyecan duyarak yaptığı her işi iyi yapar yorulmaz ve başarılı olur.

İLK DAVET

Ahh ilk davet! Bir mekana giriyorsunuz ve etrafta hiç kimseyi tanımıyorsunuz. İlk ne yaparsınız: Ben hep eşime dönüp 'Bana şu anda çok iyi davran zira benden başka tanıdığın kimse yok!' derim. Endişelenmeyin, oradaki herkesin en azından hayatında bir kez yaşadığı bir tecrübe yaşıyor olacaksınız. Siz yeni gelen olarak, diğerlerinin kurulu düzenine girmek için çaba sarfetmelisiniz. İlk başta sizin onlara ihtiyacınız var. İlk adımlar sizden gelecek. Kendinizi tanıştırmak (hemen kartvizitinizi de ellerine tutuşturarak) başlayın işe.. Tanıştığınız kişilerin de ismini muhakkak öğrenin. Hemen ismi ile hitap etmeye başlayın ki kişinin isim ve yüzü birbirine yapışsın! Kartlarını aldıysanız, daha sonra üzerine o kişiyi hatırlatan küçük notlar düşün. İlk aylarda tanışma konusunda fazla seçici olmamaya bakın ki daha sonra kendinize daha yakın kişileri aralarından ayıklayabilirsiniz. Kantite sizi kaliteye götürecektir.

Her davetin günlük ortak bir teması vardır, önemli bir politik gelişme gibi. Tabii ki girdiğiniz gruplarda size çok yabancı konular ile de karşılaşacaksınız. Sessiz dinleyiciler daha iyi duyarlar. Konuyu iyi dinleyip anlamaya çalışın. Zamanla eşinize çok önemli bilgi transferleri de yapacaksınız.

EVDE İLK DAVET

İyi hazırlık, bol çiçek ve uygun müzik

Evdeki bir dolu eksikle yaratıcı olun. İyi gözlemleyin. Kimler, neler yapıyor.. Ama davetlerinizi kendinize özgün bir biçime yapın. Mesleğin başında hiç birimiz mükemmel davetler vermedik. Allaktan tam *mükemmel* nedir onu da bilmezdik. Ama çok eğlenceli, samimi toplantılar düzenledik. Sosyal bakımdan aktif olmak esasen –yemek-içmek–eğlenmek'in yanı sıra daha rahat bir ortamda çok önemli sorunların halledilmesi için iyi bir düzlemdir. Dostluklar kurulur, meselelere bazan inanılmaz bir hızla çözüm bulunur.

Kendinizi iyi programlayın. Küçük ve üstesinden gelebileceğiniz davetler verin. Önce yakın dostlarınızla başlayın. Protokol kitabınızı elinizin altında tutun. Protokol size en kolay çözümleri sunar ve kararsız bırakmaz. Bir kez iyice öğrenirseniz hayatınızın ne kadar kolaylaştığını görürsünüz.

Zaman içerisinde tabak-bardak-çatal-bıçak -bunların gücünüzün yettiği en iyilerini almanızı tavsiye ederim. Orta karar üç takım yerine bir gündelik, bir resmi davetler için iki takım yetecektir. Üstelik bunları küçük gruplar halinde yavaş yavaş da alabilirsiniz.

ÇOCUĞUNUZUN YENİ OKULUNDA İLK GÜNÜ

Süper eşler bilirler ki evdeki değişimle ilgili esen hava çocuklarda daha abartılı bir şekilde çıkacaktır. Olumlu ise çok olumlu, olumsuz ise--- *Problem* !

Yurtdışı:

Okulla ilgili edinebileceğiniz her bilgiyi önceden çocuğunuza sunun. Gerçekçi olmak gerekirse, kurulu düzene giren yeni gelenin bir dolu eksikliği ama bir dolu da artıları olacaktır. Bunları eksi artı yerine farklılıklar olarak belirtin. Önceden okulla çok iyi ilişkiler kurun, bir yaz okulu veya lisan kursu varsa onlara kayıt ederek daha çocuğunuzun sakın bir ortamda okula alışmasını sağlayın.

Çocuklar farklılıklar konusunda çok acımasızdır. Kısa ama yıpratıcı bir dönemden sonra aynı hızla bir bakacaksınız çocuğunuz okulun tabii bir parçası haline gelmiş. Ama bu geçiş döneminde çocuğunuza ilginiz her zamankinden daha fazla olmalı.

Eve dönüş mü?

İlk soru hani öteki yer evdi? Üstteki paragrafın aynı eve dönüşte de yaşanacaktır.. Bu arada çocuğunuz değişik bir eğitim sisteminde ve lisanlarla gene farklı birisi olmuştur. İlgi alanları, oyunları bile farklılıklar gösterecek. Ne yapmalı? Pragmatik olup, telaşlanmayıp çözümler arayacaksınız. Ek dersler, öğretmenler ile iyi ilişkiler gibi. Bu konu da ben kibarca öğretmenlere almak zorunda oldukları pedagojik formasyon belgelerini hatırlatırdım. Ve kendilerine bir misyon yüklerdim. *Çocuğumuzun* ülkesine alışması, sevmesi, öğretmenini sevmesi ile başlayacaktır.

Bu süreçte süper anne arada kendisini, kapı arkasında, gizlice bir kaç göz yaşını dökerken de bulacaktır.

MİSYON ŞEFİ EŞİ (SEFİRE) OLARAK İLK GÜN

Aradan onlarca yıl geçti ve işin başında hiç gelmeyecek gibi görünen gün geldi çattı. Bu dönemin *bir sonun başlangıcı* olduğu için biraz hüzünlü bir yönü de vardır. İlk gün, Sayın Büyükelçi kançılıryaya hareket etti. Birden 'Ham'fendi aşağı 'ham'fendi yukarı gözlerinizin içine bakan bir grup insanla beraber kaldınız.

Kendinizi bir şirketin sahibi gibi değil yeni atanmış bir yöneticisi gibi görün. Yanlış çok önemli bir fark: Bir *devlet memuru* eşisi olarak, *devletin* size bahşettiği konutta, diğer *devlet memurları* ile ortak bir hayata başlıyorsunuz. Kararları siz alırsınız ama uygulayanlar diğerleri olur. Orada her kişinin bir görevi vardır ve aksadığı zaman ekibin tüm performansını etkiler. İlk önce kendi tarzınızı üstelemen, personelin tecrübelerini öğrenin. Tıpkı *staff meeting* gibi masa başı toplantıları ile kendilerine değer verin. Aileleri ile ilgilenin, mümkünse, yaşadıkları mekanları görün. Hijyen, kıyafet, konuşma/hitap, servis, telefon gibi konularda gerekirse eğitin. Daha sonra her birine görev tanımını listesi dağıtın. Personelinizi takım ruhu ile hareket etmeye motive edin ve en mükemmel servisi isteyin. Siz de aktif bir şekilde kontrol edin. Son söz adil ve takdir eden biri olun. Gösterdikleri çabalardan dolayı edeceğiniz bir teşekkür arkasından gelen eleştirinizi yapıcı kılacaktır. Başarıları tüm ekibiniz ile paylaşın. Göreceksiniz ahenkli bir takım çalışması ile mucizeler bile yaratılabiliyor.

DEVLET BAŞKANLARI /KRALİYET AİLESİ/DİNİ LİDERLERLE KARŞILAŞMA

Protokol, giyim ve hitap konularına titizlik gösterin. Konuşmadığınız bir lisan ise bir iki cümle ezberleyerek küçük jestler yapın.

DAVET MÖNÜLERİ

Katip Eşisi Olarak Bir Davet *Bonn 1975*

- Salata yaprakları üzerinde Vinegrette soslu Avocado

- Soya sosla sote edilmiş tavuk, mevsim sebzeleri ile (ince kesilmiş havuç, fasulye ve patates, tereyağ ve ince kıyılmış maydanoz
- Pilav –piştikten sonra kek kalıbına konarak kalıplanmış, üstüne bol dereotu ile biraz kırmızı pul biber serpilmiş
- Meyva salatası –Sosu: Portakal suyu, limon, bal tarçın ve limon kabuğu rendesi ile

Beyaz şarap

Kahve, Çikolata/likör

Müsteşar Eşi Olarak Bir Davet *Washington 1984*

- Roka salatası yaprakları üstünde küçük bir kap ile kalıplanmış Çerkez tavuğu
- Ekmek tabağında Grissini, Wasa ekmeği (icabında sürülebilmesi için)
- Beef Wellington, zeytinyağ, Balsamik sirke, sarımsak soslu ızgarada kızarmış patlıcan, kırmızı biber (ızgara işlemini dibi çizgili kızgın tavada da yapmak mümkün)
- İncir tatlısı (kara şeker ve Pernod ile hazırlanmış, ceviz ile servis)

Beyaz ve Kırmızı şarap

Kahve-çikolata, Yasemin çayı, likör

Sefire olarak Bir Davet (Bir bakan ziyareti için hazırlanmış bir öğle yemeği) *Dublin 1998*

- Roka salatası yaprakları üzerinde Talaş Böreği
- Limon soslu Şişte *Monkfish* , haşlanmış sebzeler ve fırında patates ile
- Kavunlu Sorbet nane yaprağı ile
- Saray usulu İrmik Helvası (küçük yuvarlak toplar haline getirilmiş, üstüne küçük bir parça krem şantiye ve kuru mürdüm eriği parçaları ile servis)

Kırmızı, beyaz şarap

- Kahve-çikolata, papatya, yeşil çay veya yasemin çayı, likör

Zeynep Ersavcı

SANEM BOSUTER

Japon sanatçıları'nın Tarih içinde diğer sanat dallarında olduğu gibi Seramik sanatında da bir üstünlüğe sahip oldukları bilinen bir gerçektir.

Takriben on beş sene önce ilk defa gittiğim ve dört sene kaldığımız Tokyo !'da insanların sıcak sevgisi, nazik davranışları karşısında unutulmayacak hatıralara sahip oldum.

İnsanı cezbeden tabiat üzerine kurulmuş parklar, caddeler, yollar, binlar karşısında şaşkırdım kaldım.

Bu ülkede öğrenilebilecek okadar çok sanat dalı vardı ki! Zaman olsa da birkaç tanesini öğrenme imkanı olabilseydi...

Benim en çok merak ettiğim ise Japon seramik sanatı idi. Bunun için başlangıçta sadece seramik sanatı ile ilgili hemen hemen bütün sergilere gitmeye çalıştım. Gördüğüm her bir eser muhteşemdi.

Çalışmalarında şekil, desen, fırınlama, renklerin kaynaşması olağanüstü diyebilirim size.

Japonya'da genelde aile'den gelen seramik sanatçılığı bütün ülkede çok yaygın. Altmış iki kasaba bu sanatla uğraşüyor ve her kasabanında tekniği farklı.

Böylece bende çok sevdiğim çamurla tanışmaya bu ülke'den ayrılırken yanımda bu ülkenin özelliğini taşıyan o güzelim seramiklerle dönmek evimi süslemek istedim. Sevgili eşimin desteği ile NIHOW TOGEI CLUB'A (TOGO SHİRAİN) kaydımı yaptırdım.

TOGO SHİRAİN – Büyük bir park içerisinde iki katlı gösterişi olmayan eski bir bina. Tam önünde büyük bir selvi ağacı binanın yarısını örtüyor beni uzaktan sanki gülümseyerek karşılıyor bende ona gülümseyip dallarını okşayarak içeriye girdim.

Hocalarla benim gibi öğrencilerle tanışıp atolye'ye geçtik.

Ancak en hoş tanışma ise çalışacağımız 4 saat birlikte olacağımız arkadaşımız çamurla olan tanışmaydı. Hepsi muntazam bir şekilde masalara dizilmiş. Öğrenciler masanın önünde duruyor ellerimizi kavuşturup selam verip kendimizi takdim edip çamurumuzu alıp içeriye geçip çalışmaya başlamak oluyordu. Bu seremoniyi her zaman tekrarlıyor, hep aynı heyecanı duyuyordum.

İki sene devam ettiğim bu kursta Japon Antik Sanatı üzerine gördüğüm kurstaki çalışmalarını elle şekil vermeyi-Tekerlekde çalışmayı-Çizimleri kamyş ve parmakla çizmeyi öğrenmeye çalıştım. **Sanem BOSUTER**

TULIN UMAR

İlk tayin yerimiz Buenos Aires'e gittiğimizde tek kelime İspanyolca bilmiyorduk. Otelde kaldığımız birkaç gün sabah kahvaltısında çay içemedik çünkü İspanyolcası da İngilizcesine çok benzeyen çay lafını anlamamakta ısrar ediyorlardı. Böylece ilk günden derdimizi anlatacak kadar İspanyolca öğrenmemiz gerektiğini anladık ve altı ay sonra biraz konuşabilir ve anlayabilir hale geldik, fakat bu uzun konuşmalar ve konferanslar için geçerli değildi.

İşte tam da o günlerde Büyükelçimiz beni arayarak bir TV Programında Türk kadınının elde edilmiş haklarıyla ilgili konuşmamı istedi. Başka büyükelçiliklerin kültür ateşelerinin eşleri de olacak ve konuşacaklardı tabii ki İspanyolca... Bizim büyükelçiliğimiz iki kişilik olduğundan her türlü ateşelik bir kişinin sırtında idi. İspanyolcamın yeterli olmadığını, kaynak bulmakta zorlanacağımı söyleyerek itiraz ettim ama bunun bizim ülkemizi tanıtmak açısından büyük bir şans olduğunu söyleyerek programa katılmamın gerektiğine beni ikna etti. Neler soracaklarını da bilmiyorduk ve elimizde çok az kaynak vardı. Keşke o zamanda bilgisayar ve web sayfası olsaydı işler ne kadar kolaylaşırdı... Gençliğin verdiği cesaret vatan sevgisi bulabildiğim bilgilerle programa katıldım.

Kadınların seçme seçilme hakları ile ilgili sorular soruldu, 1970'li yıllarda bile Kadınları bu hakları elde etmek için çaba sarfeden ülkeler vardı. Biz Türk kadınlarının büyük önder Atatürk sayesinde ne kadar şanslı olduğumuzu birkez daha anladım

NEZİHE BILHAN

Merhaba,

Sizlerle eşimin son dış görev yeri olan Etiyopya'da yaptığımız faaliyetlerden birini paylaşmak istedim.

Eşimin görevine başlamasından hemen sonra Kadından Sorumlu Devlet Bakanı Sayın Tadelech Haile Michael'i ziyaret ettim. Her türlü işbirliğine hazır olduğumu bildirdiğim bu nezaket ziyareti sırasında kendisine çok memnuniyetle karşıladığı bazı küçük projeler sundum.

Bakan bu çerçevede güney Etiyopya'da kadının el işini geliştirerek gelir sağlamasını amaçlayan Dünya Bankasının Kanada Büyükelçiliği ile birlikte finanse ettiği "There is development without Women" başlıklı projeden bahsetti ve ben bu elişlerinin Addis'te sergilenip satılabileceği bir mekana ihtiyaçları olduğunu öğrenince, sefaretimizin büyük ve güzel bahçesinde bir panayır

yapmayı teklif ettim. Teklifim şükranla karşılandı ve hemen hazırlıklara giriştik. Şehirde bu konuda çalışan bütün STK'ları sergi ve satış için davet ettik. Biz sefaret olarak en nefis Türk yemekleri ve kebapları hazırlamaya başladık. "Türk Sefaretinin işbirliği ile" yazılı afişler Dünya Bankası tarafından hazırlandı ve şehrin önemli yerlerine asıldı.

Mahalemizin çocuklarından kendi imkanlarımızla palyaçolar yaptık, arkadaşlarımızın atlarını getirttik, ödünç masa topları bulduk, kahve köşeleri, küçük lokantalar, kebab köşeleri, çocuklara oyunlar, müsabakalar, piyangolar hazırladık.

Girişin biletle olduğu bu faaliyetimiz çok ilgi çekti. 1000 in üzerinde misafirimiz oldu. Addis'te ilk defa bir sefaret bahçesini böyle bir faaliyet için açıyordu.

Bir noktada çok hassas davrandık, para işini hiç üstlenmedik. Biletleri onlar bastırdı, biz satışa yardımcı olduk. Girişte, onlar fiş sattılar; bahçedeki her faaliyet ve satış fişle yapıldı, dolayısıyla bizim paraya hiç elimiz değmedi.

Bizim Büyükelçiliğimizi bastırdıkları broşürlerde Dünya Bankası ve Kanada Büyükelçiliği ile birlikte sponsor olarak gösterdiler ve açılışta Dünya Bankası Temsilcisi, Kanada Büyükelçisi ile birlikte benide konuşmacı olarak davet ettiler.

400 bin dolarlık bir projede küçük katkımızın bu kadar önemseneceğini düşünmemiştik. Bu ilk faaliyetimizin başarısı tabiki bizi çok mutlu etti. Biz sonraları bu çok sevilen etkinliği başka projeleri desteklemek için birçok kez tekrar ettik.

Nezihe BİLHAN

LALE APAKAN

YÜREK GÜNLÜKLERİ-I

Fundayı ilk tanıdığımda endişeliydi, üzerinde, uzun yıllardan sonra memleketinde yaşamına devam etmeye karar veren ama bundan tedirginlik duyan bir kadın hali vardı. Bir an aramızda anlamını ancak sonradan tarif edebildiğim bir gel git yaşadık.

Memleketi ile buluşmak, barışmak için benden yardım istiyordu.

Bense o anda ondan daha Kıbrıslıydım, Kıbrıslıyı daha iyi tanıyor ve anlayabiliyordum. Fundanın benden istediği bu yolda kendisine yardım etmemdi.

Simdi geriye dönüp baktığımda Funda ve memleketi arasındaki duygusal bağın oluşturulmasında aslında önemli bir rol oynadığımı daha iyi anlıyabiliyorum. Ben sadece ona yolu ve insanları göstermişim. Onun istediği ise memleket toprağının onu tıpkı bir annenin çocuğuna gösterdiği sevgi ile sevmesi, kabul etmesi ve bağrına basmasıydı. Bu olguyu el birliği ile gerçekleştirdik ve geri baktığımızda hayatın üzerimize yüklediği yürek kasılmasının geride kalanları ayrı bir bağla birbirlerine bağladığını fark ettik tıpkı bir göbek bağı gibi.

İnsan bir kordonla memleketine bağlıdır. Bunu fark ettiği zaman tıpkı ana rahmine dönme dürtüsü gibi bir dürtüyle karşılaşır iste o an da geri durmadan memleketine koşması gerekir. Funda da bunu yaptı.

Annesinin yatılı okula bıraktığı küçük kız artık büyümüş tam bir Parizyen olmuştu. Bu şehre geldiğinde buralarda kendini kabul ettirmek için az mücadele vermemisti. O güne kadar bir tek kelime fransızca bimeyen hırslı kız, nasılda bir yıllık bir mücadele sonunda hatasız fransızca öğrenmiş, Sorbonne kendi deyimi ile -hemde Parisin gerçek Sorbonundan- siyaset bilimini bitirmişti. Funda içindeki bu mücadelecı kızı seviyordu, aynı mücadelecı kız, sırf sınıf arkadaşlarından kabul görebilmek ve birkaç fransızca kelime duyabilmek için fransız kafelerine koltugunun altında bir Le Monde gazetesi ile girer saatlerce okur gibi yapar sadece etrafındaki konuşmalardan bir kaç kelime duymak için beklerdi. Diplomadan sonra hayatı kolaylaşmıştı, işi, evi, tam da olmasa bir hayat arkadaşı olmuştu.

Paris de ki son gününde derin derin nefesler almış, buraları bu parlaklığı bu ışıltıyı özleyeceğını düşünmüş ama bu şehri dolu dolu yaşadığını fark etmişti. Parisi bir Parizyen gibi yaşamayı beçermişti hayat biraz daha mücadele etse belki biraz daha kalabilirdi ama şimdi hayatının bu evresinde gerçek yurduna, baba ocağına dönüp kendi toprakları ile buluşma, barışma zamanı gemişti. Hayatının son zamanlarında memleketi onu geri çağırmıştı bunu hissettiği zaman geri dönemeye karar verdi. Kimine göre vatanım diye bildiği topraklar da barış yoktu ama o hep vatanını tutkulu bir kadına benzetirdi. Tutkuları için evlatlarına huzuru, düzeni, mutluluğu fazla gören, değerlerini tutkularının yoğunluğuna göre yitiren arsız bir kadına.

Adaya bir bahar günü indi, havaalanı yolunda sağlı sollu sarı çiçek tarlaları dikkatini çekti, bu kadar parlak sarı rengi daha önce hiç görmediğini fark etti. Paris havasından sonra en iyi gelen şey memleket havası diye düşündü derin bir nefes alırken. Buraya memleketi ile barışmaya onunla konuşmaya ve anlaşarak ayrılmaya gelmişti tıpkı birbirinden kopamayan ama birlikte olunca birbirini tüketen çılgın sevgililer gibiydiler Funda ve Kıbrıs. Nasılda bahara hazırlanıyordu, yeniden dogmaya yeşermeye hazır arsız bir kadın gibi. Doğurmadan önce çifleşmeye hazır bir disinin arsızlığı gibi cıvılcı, cıvılcı. Endamlı bir kadınının kırıkkanlığı, oymaşması gibiydi tabiatın cıvılcı parlak renkleri.

Günler geçtikçe vatanına alıştı Funda, kendine göre bir hayat tarzı geliştirdi buralarda. Sanki Fundayı yeniden yaratıyordu, geri dönüş yolundaki kıbrıslı Fundayı. Eski arkadaşlarını aradı, yeni arkadaşlar edindi. Eski Funda gibi tahamülsüz, eleştirel yaklaşmadı vatandaşlarına. Sanki vatan topraklarını kabul eder gibi onları da aynı olgunlukla kalbının içine kabul etti. Bu saatten sonra kimseyi değiştirmek için çaba harcayacak vakti olmadığını biliyordu. Zamanla yeni tanıdığı bu duygunun kendisine huzur ve dinginlik verdiğini gördü. Sanki vatan toprakları onu insanları ile elbirliği edercesine geri dönüşüne huzur içinde hazırlıyordu. Kendi dilini özgürce konuşma, kendi insanlarını özgürce tanıma fırsatını son an da verilen bir nimet olarak algıladı.

Hastaneye gitmeden önce, selvilerin gölgesinde bahar kokuları arasında kahvemizi içerken, kaldığım evi yaptıran, Lawrence Durellin kitabında bahsettiği İngiliz kadın, Marianne i şimdi daha iyi anlıyordu. Acı Limonları okurken, Fortuna adı verilen ev neresi diye merak etmişti.. Şimdi kadının ölmeden önce vatanıyla barışmak üzere burdan, bu cennetten hangi duygularla ayrıldığını daha iyi kavrayabiliyordu.

İnsan yatacağı toprağın kendisine anlayış göstermesi için vatanına geri gelir. Ve eğer o toprağa emek vermemiş, yatırımını sadece kendine yapmışsa, bağışlanmak için ona sığınır. Bu duygular ile kendini sunan toprak ana anlayış, sevgi, hoşgörü ve sevecenlikle kabul eder tıpkı ilahi bir anne edasıyla.

Fundanın son yolculugundan sonra bir şiir yazdım

Bu bahar yoksun Funda.